

คู่มือการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

1. ความสำคัญของการติดตาม

การพัฒนาประเทศในภาพรวมมีเป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ซึ่งรัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานเป็นปรัชญาในการดำเนินการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี ความมีเหตุผลและความไม่ประมาท และทรงริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มากกว่า ๕,๑๕๑ โครงการ เพื่อเป็นต้นแบบ หรือแบบอย่างในการพัฒนาประเทศ โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร การพัฒนาแหล่งน้ำ และการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งโครงการดังกล่าว ครอบคลุมเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายและแนวทางการพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนภาคการเกษตรให้มีความยั่งยืน และกำหนดยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชฯ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน และสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้ โดยเกษตรกรเป้าหมายจะต้องน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ และได้ผลจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผลและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ - ๑๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการดังกล่าว มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม) และประเด็นแผนแม่บทพลังทางสังคม จึงดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลการติดตามฯ และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหรือวางแผนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

2. วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ขอบเขตการติดตาม

3.1 พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 4 โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

3.2.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.2.2 เจ้าหน้าที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

3.3 ระยะเวลาของข้อมูล

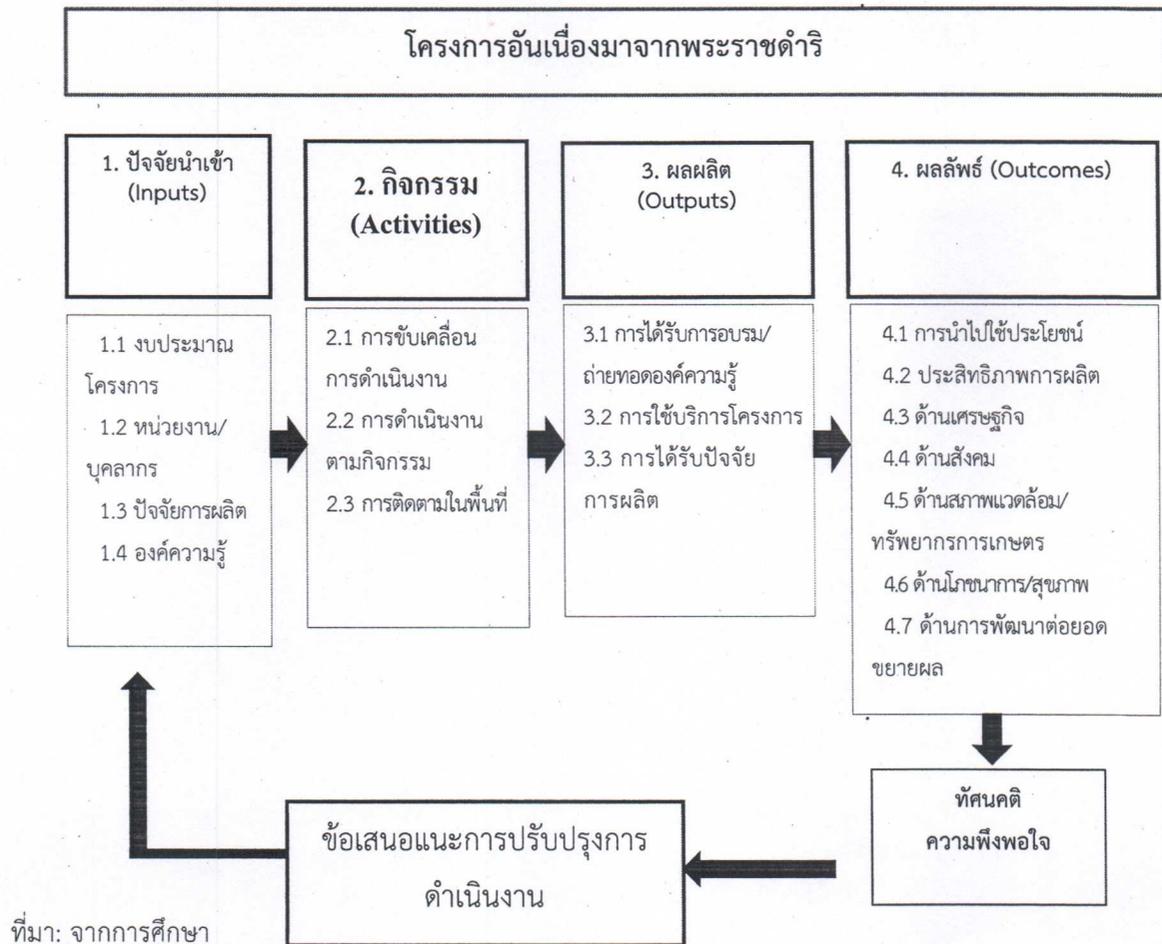
3.3.1 ผลการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - 30 กันยายน 2567

3.3.2 ผลลัพธ์ของโครงการ ในปีเพาะปลูก 2567/68

4. วิธีการติดตาม

4.1 รูปแบบของการติดตาม เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจน ที่สามารถนำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแผนงานหรือโครงการ การจัดกิจกรรมต่างๆ และผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

4.2 กรอบแนวคิดในการติดตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดังนี้



กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ

4.3 แผนของการติดตาม เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้ รวมทั้งเป็นการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยหรือค่าเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ เป็นต้น

4.4 การรวบรวมข้อมูล

4.4.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตามประเมินผลโครงการฯ เป็นการติดตามผลการดำเนินงานและการพัฒนา โดยศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 4 จากผู้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ซึ่งในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้กำหนดเป็นคำถามปิด (Closed - end - Questions) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเฉพาะคำตอบที่ต้องการ และคำถามเปิด (Opened - end - Questions) ซึ่งเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ

4.4.2 แหล่งข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม โดยสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ ตามหลักทางวิชาการ

2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่างๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ โดยสรุปข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด คำอธิบายประเด็น ปัญหา ข้อเสนอแนะ และทัศนคติ จัดเป็นกลุ่ม หมวดหมู่ การให้คะแนน ความเห็น ความพึงพอใจ จากคะแนนเต็ม 5 โดย 1 = น้อยที่สุด เพิ่มไปจนถึง 5 = มากที่สุด โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale แบ่งช่วงของคะแนน ออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นคำนวณคะแนนของความคิดเห็นในแต่ละระดับ และจัดช่วงคะแนน ได้ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุด

คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุด

จำนวนระดับ คือ ระดับการวัดที่กำหนดไว้

ค่าที่คำนวณได้จากสูตรด้านบน เช่น กรณี 5 ระดับ จะได้ช่วงคะแนนเท่ากับ $(5 - 1)/5 = 0.80$ นำค่าช่วงคะแนนดังกล่าวไปกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

<u>ระดับคะแนน</u>	<u>การแปลผล</u>
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

5. ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (output) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (outcome)

5.1 ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (output)

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการที่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (outcome)

ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลการติดตามฯ และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง หรือวางแผนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568)

7. แผนปฏิบัติงานการติดตาม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 4 ได้กำหนดแผนปฏิบัติงานการติดตามโครงการพระราชดำริ โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

แผนการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ
1) ศึกษารายละเอียดโครงการ/ประสานหน่วยงานในพื้นที่	วันที่ 1 - 20 ต.ค. 67
2) จัดทำเค้าโครงการติดตามโครงการฯ	วันที่ 21 ต.ค. - 11 พ.ย. 67
3) จัดส่งเค้าโครงการติดตาม ส่งให้ ศปผ.	ภายในวันที่ 12 พ.ย. 67
4) เข้าร่วมประชุมZoom ชี้แจงแนวทางการติดตามโครงการ	วันที่ 18 พ.ย. 67
5) ปรับแก้เค้าโครงการติดตามโครงการฯ	วันที่ 19 - 25 พ.ย. 67
6) จัดส่งเค้าโครงการติดตามโครงการฯ ฉบับสมบูรณ์ ให้ ศปผ.	ภายในวันที่ 26 พ.ย. 67
7) เก็บรวบรวมข้อมูล	วันที่ 1 ธ.ค. - 31 ม.ค. 68
8) ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	วันที่ 1 ม.ค. - 10 ก.พ. 68
9) จัดทำรายงานสรุปผลการติดตามโครงการพระราชดำริฯ/โปสเตอร์	วันที่ 11 ก.พ. - 7 มี.ค. 68
10) จัดส่งเอกสารสรุปรายงานผลการติดตามฯ/โปสเตอร์ ให้ ศปผ.	ภายในวันที่ 14 มี.ค. 68
11) เข้าร่วมประชุมพิจารณาสรุปรายงานผลการติดตามฯ/โปสเตอร์	วันที่ 19 - 20 มี.ค. 68
12) ปรับแก้ไขสรุปรายงานผลการติดตามฯ/โปสเตอร์	วันที่ 21 - 26 เม.ย. 68
13) จัดส่งเอกสารสรุปรายงานผลการติดตามฯ/โปสเตอร์ ฉบับสมบูรณ์ ให้ ศปผ.	วันที่ 31 มี.ค. 68
14) เข้าร่วมงานสัมมนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ภายในเดือน ก.ค. 68

8. งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการติดตามรวม 60,000 บาท

9. หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 4

10. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (ผลสัมฤทธิ์)

โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. ผู้รับผิดชอบโครงการ ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินการติดตามโครงการ วัตถุประสงค์ วิธีการบันทึกข้อมูล และสรุปผลการติดตาม
2. พื้นที่เป้าหมาย เลือกจุดเป้าหมายติดตามประเมินผลให้ครอบคลุมพื้นที่การดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย
3. จัดทำตัวชี้วัด หรือประเด็นตัวชี้วัด เกณฑ์การติดตามกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
 - 4.1 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัด
 - 4.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ/ผู้จัดการโครงการ
5. วิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีทั้งคำถามแบบปลายปิด และคำถามปลายเปิด
6. การตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้องของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ว่ามีความครบถ้วนถูกต้องและกรณีไม่ครบถ้วนส่งดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องและดำเนินการขั้นตอนต่อไป
7. การบันทึกข้อมูล โดยวิธีการบันทึกข้อมูลลงตาราง Tab หรือ Google Form
8. การส่งรายงานผล จัดทำเอกสารรายงานสรุปผลการติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งตาราง Tab ไปยังส่วนกลาง เพื่อประมวลผลภาพรวมระดับประเทศ